

Commissievragen Evaluatie participatiegids en doorontwikkeling Overheidsparticipatie

Geacht college,

Forum voor Democratie staat voor echte burgerparticipatie: inwoners worden betrokken vóórdat plannen vaststaan, niet achteraf als formaliteit. Juist daarom volgen wij de uitvoering van het participatiebeleid in Huizen kritisch.

Het wijkbudget is een concreet instrument om inwonersinitiatieven te ondersteunen. Maar uit de evaluatie van de participatiegids (Besluit-1571) blijkt dat de spreiding over de 13 wijken ongelijk is, dat niet alle inwoners gelijke toegang hebben, de achterblijvende wijken worden niet meegenomen of ondersteunt en de meetbare verantwoording ontbreekt.

Tegelijkertijd introduceert het college nu een systeem van voorschotten, terwijl dit in 2024 nog als fraudegevoelig werd afgewezen — zonder dat de raad een heldere onderbouwing heeft ontvangen voor deze beleidsomslag.

FVD wil een radicaal transparante gemeente waarin inwoners eenvoudig kunnen zien wat er wordt besloten en waarom, met inzicht in politieke besluiten en gemeentelijke financiën. Dat vereist dat de raad niet alleen weet dat er wijkbudgetten bestaan, maar ook wie er gebruik van maakt, welke wijken achterblijven en hoe belastinggeld concreet wordt ingezet.

De onderstaande vragen zijn gesteld om helderheid te krijgen over de rechtmatigheid, de toegankelijkheid en de effectiviteit van het participatiebeleid — en om te waarborgen dat het wijkbudget daadwerkelijk alle Huizers bereikt.

Daarom hebben wij de volgende vragen:

A. Voorschottensysteem: risico's en beheersing

1. In 2024 werd het verstrekken van voorschotten expliciet als “fraudegevoelig en op korte termijn niet haalbaar” bestempeld. Welke concrete omstandigheden zijn er sindsdien veranderd die dit nu wél verantwoord maken?
2. Het besluit verwijst naar Almere als gemeente waar directe facturering en voorschotten “al succesvol” worden toegepast. Welke lessen zijn daar specifiek uit getrokken, en zijn de omstandigheden in Huizen vergelijkbaar genoeg om dit als precedent te gebruiken?
3. Wie binnen de gemeente is verantwoordelijk voor de controle op de verantwoording van voorschotten, en is hier voldoende ambtelijke capaciteit voor — gegeven dat het besluit zelf al aangeeft dat structurele borging van participatie extra formatie vereist?
4. Wat zijn de consequenties voor een inwoner die een voorschot ontvangt maar de verantwoording niet of niet correct indient?

B. Ongelijke spreiding van het wijkbudget over wijken

5. Is er een analyse gemaakt van de sociaaleconomische of demografische kenmerken van wijken die achterblijven in participatie? Zo ja, welke patronen zijn daarin zichtbaar?
6. De flexibilisering van het wijkbudget — waarbij het niet langer vastzit aan €2.000 per wijk — kan ertoe leiden dat actieve wijken een groter deel van het totale budget opeisen. Hoe voorkomt het college dat de ongelijkheid tussen wijken hierdoor juist vergroot wordt in plaats van verkleind?

C. Bereiken van achterblijvende wijken

7. Het besluit stelt voor om in ondervertegenwoordigde wijken outreachend te werken via huis-aan-huis communicatie of samenwerking met welzijnspartners. Welk concreet plan van aanpak ligt hierachter, en wie is verantwoordelijk voor de uitvoering?
8. Versa Welzijn en de opbouwwerkers spelen al een rol bij de participatiegids. Worden zij specifiek ingezet in wijken die achterblijven, en zo ja, met welk meetbaar resultaat tot nu toe?
9. Het besluit stelt voor een gebiedsmanager of wijkmanager aan te stellen om de verbinding tussen gemeente en inwoners te versterken. Voor welke wijken wordt dit als eerste prioriteit gezien, en wanneer kan de raad een concreet voorstel verwachten?

D. Verantwoording en meetbaarheid

10. De beleidsindicatoren op pagina 16 Jaarrekening 2024 meten uitsluitend organisatorische grootheden zoals formatie, bezetting en inhuur. Er zijn geen indicatoren opgenomen die de effectiviteit van burgerparticipatie meten — zoals aantal ingediende aanvragen, aantal gehonoreerde initiatieven, of bereik per wijk. Waarom ontbreken deze indicatoren, en is het college bereid ze op te nemen in de Jaarrekening 2025 en volgende jaren?
11. De programmaverantwoording beschrijft de uitvoering van participatiebeleid in kwalitatieve termen (“uitvoering loopt”), maar geeft geen meetbare resultaten. Hoe beoordeelt het college zelf de effectiviteit van het participatiebeleid in 2024, en aan welke criteria meet het college dat af?
12. De programmabegroting 2025 kondigt aan dat de evaluatie van de participatiewerkwijze “eind 2024” zou plaatsvinden en tot implementatie in 2025 zou leiden. Het collegebesluit hierover (Besluit-1571) dateert echter van april 2026 — ruim een jaar later. Wat heeft deze vertraging veroorzaakt, en welke concrete implementatiestappen zijn in 2025 al wél gezet?

Wij verzoeken om schriftelijke beantwoording voor de commissie ABM van 21 mei aanstaande.

Inleiding

Voorafgaand aan de beantwoording van de afzonderlijke vragen is het van belang onderscheid te maken tussen *burgerparticipatie* en *overheidsparticipatie*, omdat deze begrippen een verschillende rol en werkwijze kennen binnen het participatiebeleid.

Bij *burgerparticipatie* neemt de overheid het initiatief en worden inwoners (ondernemers of andere belanghebbenden) betrokken bij gemeentelijke plannen, beleid of besluitvorming. Bij *overheidsparticipatie* ligt het initiatief juist bij inwoners (ondernemers of andere belanghebbenden) en sluit de gemeente aan bij initiatieven uit de samenleving. De rol van de gemeente is daarbij vooral faciliterend, ondersteunend en meedenkend. Het wijkbudget is een instrument dat binnen deze vorm van participatie kan worden geplaatst.

Overheidsparticipatie vraagt om maatwerk en gebeurt vanuit ruimte en vertrouwen. Zoals ook in de participatiegids is opgenomen, wordt per situatie verkend waar verantwoordelijkheden liggen en wordt samengewerkt vanuit mogelijkheden. Daarbij staat een mensgerichte benadering centraal, met heldere verwachtingen en duidelijke afspraken. De participatiegids verwoordt dit als: *“Op maat en mensgericht samenwerken gebeurt vanuit ruimte en vertrouwen.”*

Vanuit dit uitgangspunt worden initiatieven niet primair benaderd vanuit controle, maar vanuit het ondersteunen en mogelijk maken van maatschappelijke betrokkenheid, waarbij uiteraard passende afspraken en verantwoording onderdeel blijven van de uitvoering.

Tot slot is het van belang om expliciet te vermelden dat – hoewel de spreiding van het wijkbudget over de 13 wijken ongelijk is – alle inwoners *wel* gelijke toegang hebben tot het instrument.

Aanvullende bestuurlijke beantwoording

Naast de voorliggende commissievragen heeft Forum voor Democratie een aantal technische vragen gesteld aan de ambtelijke organisatie. Bij de afhandeling van deze vragen is gebleken dat enkele vragen niet uitsluitend technisch van aard zijn, maar betrekking hebben op bestuurlijke afwegingen en beleidskeuzes. Deze vragen worden daarom hieronder eerst bestuurlijk beantwoord, waarna wordt ingegaan op de afzonderlijke commissievragen.

Is er een formele risicoanalyse gemaakt voordat dit besluit werd genomen? Zo ja, kan de commissie deze inzien?

Er is geen formele risicoanalyse opgesteld. Wel is gedurende het proces op basis van voortschrijdend inzicht voortdurend afgewogen welke risico's zich konden voordoen en hoe hiermee om te gaan. Daarnaast is slechts een beperkt deel van het totale budget ingezet, waardoor de financiële risico's beheersbaar en beperkt zijn gebleven.

Het besluit stelt voor om in het eerste jaar slechts een bepaald percentage van het wijkbudget beschikbaar te stellen voor voorschotten. Wat is dit percentage, en wie stelt dit vast?

Om eventuele financiële risico's beheersbaar te houden, wordt voorgesteld om in het eerste jaar van de pilot maximaal 10% van het totale wijkbudget beschikbaar te stellen voor voorschotten. Uitgaande van het huidige totale wijkbudget van € 26.000 betekent dit dat maximaal € 2.600 kan worden ingezet voor het verstrekken van voorschotten aan initiatiefnemers.

Met deze werkwijze kan ervaring worden opgedaan met het voorschottensysteem, terwijl de financiële risico's beperkt blijven. Op basis van de opgedane ervaringen kan vervolgens worden beoordeeld of aanpassing van dit percentage wenselijk is.

Het vaststellen van dit percentage maakt onderdeel uit van de bestuurlijke besluitvorming en is daarmee een verantwoordelijkheid van het college.

1) In 2024 werd het verstrekken van voorschotten expliciet als “fraudegevoelig en op korte termijn niet haalbaar” bestempeld. Welke concrete omstandigheden zijn er sindsdien veranderd die dit nu wél verantwoord maken?

Ten tijde van de eerdere afweging in 2024 bevond de uitvoering van het wijkbudget zich nog in een opstartfase en was er beperkt inzicht in het gebruik, de aard van de aanvragen en de uitvoeringspraktijk. Op dat moment was nog onvoldoende duidelijk welke initiatieven zouden worden ingediend, welke ondersteuningsbehoefte inwoners zouden hebben en welke uitvoeringsvraagstukken zich zouden voordoen.

Inmiddels is meer ervaring opgedaan met de uitvoering van het wijkbudget en is beter zicht ontstaan op het gebruik ervan. Daarbij is gebleken dat inwoners in de praktijk – tot op heden - geen voorschot hebben gevraagd. Dit roept tegelijkertijd de vraag op of inwoners hier geen behoefte aan hebben óf dat het vooraf moeten voorschieten van kosten juist een drempel vormt om een initiatief in te dienen.

Vanuit inclusiviteit – een democratische waarde zoals ook beschreven in ons participatiebeleid - maar ook om hier beter inzicht in te verkrijgen wordt voorgesteld om een beperkt deel van het wijkbudget beschikbaar te stellen als voorschot. Hiermee kan worden onderzocht in hoeverre voorfinanciering een belemmering vormt voor deelname en of dit invloed heeft op de toegankelijkheid van het wijkbudget.

Daarbij wordt onderkend dat een zekere mate van risico op oneigenlijk gebruik bij voorschotten altijd aanwezig blijft. Dit risico wordt zoveel mogelijk beperkt door het hanteren van voorwaarden, afspraken over verantwoording en passende beheersmaatregelen.

2) Het besluit verwijst naar Almere als gemeente waar directe facturering en voorschotten “al succesvol” worden toegepast. Welke lessen zijn daar specifiek uit getrokken, en zijn de omstandigheden in Huizen vergelijkbaar genoeg om dit als precedent te gebruiken?

Uit gesprekken met een medewerker van de gemeente Almere is naar voren gekomen dat daar, ondanks de aanzienlijk grotere omvang van het wijkbudget, nauwelijks sprake is geweest van oneigenlijk gebruik. Ter illustratie: in Almere bedroeg het beschikbare wijkbudget in 2018 circa € 400.000. Daarnaast is gebleken dat het budget in Almere veelvuldig wordt benut, mede doordat inwoners op laagdrempelige wijze gebruik kunnen maken van de beschikbare middelen.

De ervaringen uit Almere zijn daarmee vooral benut als praktijkvoorbeeld voor de uitvoerbaarheid van het instrument en de wijze waarop toegankelijkheid en vertrouwen kunnen bijdragen aan het gebruik van bewonersinitiatieven.

Tegelijkertijd wordt onderkend dat Almere en Huizen niet één-op-één vergelijkbaar zijn. Almere is een aanzienlijk grotere gemeente en hanteert ook een substantieel hoger budget. Juist vanwege de beperktere schaal in Huizen – waarbij het beschikbare budget circa 6,5% bedraagt van het destijds gehanteerde budget in Almere – zijn de financiële risico's en de impact van eventuele onregelmatigheden in absolute zin beperkter.

De ervaringen uit Almere zijn daarom niet als direct precedent gebruikt, maar als input bij de verdere doorontwikkeling van de uitvoeringspraktijk in Huizen.

3) Wie binnen de gemeente is verantwoordelijk voor de controle op de verantwoording van voorschotten, en is hier voldoende ambtelijke capaciteit voor — gegeven dat het besluit zelf al aangeeft dat structurele borging van participatie extra formatie vereist?

De participatiecoach zal primair verantwoordelijk zijn voor de controle op en beoordeling van de verantwoording van verstrekte voorschotten. Daarbij wordt aangesloten bij de bestaande interne werkprocessen en accorderingsroutes, zodat controle en besluitvorming niet losstaand worden georganiseerd maar onderdeel blijven van de reguliere uitvoering.

Omdat het verstrekken van voorschotten betrekking heeft op een beperkt deel van het totale wijkbudget, wordt op voorhand geen substantiële toename van de uitvoeringslast verwacht. Tegelijkertijd wordt onderkend dat deze taak aanvullende inzet vraagt en daarmee invloed kan hebben op de prioritering binnen de beschikbare capaciteit.

Zoals ook in de evaluatie is benoemd, vraagt de verdere doorontwikkeling en structurele borging van participatie om extra capaciteit. De inzet op een toegankelijk en inclusief wijkbudget weegt in deze afweging echter zwaar. Het bieden van ruimte aan inwonersinitiatieven – ook voor inwoners die mogelijk niet in staat zijn kosten voor te financieren – wordt gezien als een belangrijk uitgangspunt binnen de verdere ontwikkeling van overheidsparticipatie.

4) Wat zijn de consequenties voor een inwoner die een voorschot ontvangt maar de verantwoording niet of niet correct indient?

Ook hierbij geldt het uitgangspunt uit de participatiegids dat *“op maat en mensgericht samenwerken gebeurt vanuit ruimte en vertrouwen”*. Dit betekent dat bij het uitblijven van

een verantwoording of bij een onvolledige of onjuiste verantwoording in eerste instantie het gesprek met de inwoner wordt aangegaan om te achterhalen wat hiervan de oorzaak is.

Er kunnen immers verschillende redenen zijn waarom een verantwoording niet tijdig of niet volledig is ingediend, bijvoorbeeld door onduidelijkheid over de procedure, persoonlijke omstandigheden of administratieve redenen. De insteek is daarom om eerst gezamenlijk tot een oplossing te komen en waar nodig ondersteuning te bieden.

Wanneer echter sprake blijkt te zijn van verwijtbaar handelen, zoals opzettelijk onjuist verstrekken van informatie, oneigenlijk gebruik van middelen of het niet nakomen van de verantwoordingsverplichtingen ondanks herstel mogelijkheden, kan in het uiterste geval worden overgegaan tot terugvordering van het verstrekte voorschot.

Daarbij is het goed om op te merken dat bij de uitvoering van het wijkbudget tot op heden geen situaties zijn voorgekomen waarbij middelen onjuist zijn besteed of de verantwoording tot problemen heeft geleid. De ervaringen tot dusver geven daarmee vertrouwen in de zorgvuldige omgang met het wijkbudget door inwoners.

5) Is er een analyse gemaakt van de sociaaleconomische of demografische kenmerken van wijken die achterblijven in participatie? Zo ja, welke patronen zijn daarin zichtbaar?

Er is een beknopte verkennende duiding gemaakt van het gebruik van het wijkbudget. Deze analyse laat met name zien dat het budget vooral is benut in de relatief grotere woonwijken van Huizen.

Tegelijkertijd is zichtbaar dat in relatief kleinere wijken geen of slechts beperkt gebruik is gemaakt van het wijkbudget. Dit beeld lag grotendeels in lijn met de verwachtingen dat grotere wijken – mede vanwege hun inwoneraantal – vaker gebruik zouden maken van het wijkbudget.

De verkenning laat zien dat de relatie tussen wijkkenmerken en het gebruik van het wijkbudget niet eenduidig is. Op basis van deze eerste analyse kunnen daarom nog geen definitieve conclusies worden getrokken over de invloed van sociaaleconomische of demografische factoren. Dit vraagt om verdere monitoring en duiding.

De uitkomsten geven wel aanleiding om in de verdere doorontwikkeling van overheidsparticipatie nadrukkelijk aandacht te besteden aan bereik, toegankelijkheid en verschillen tussen wijken.

6) De flexibilisering van het wijkbudget — waarbij het niet langer vastzit aan €2.000 per wijk — kan ertoe leiden dat actieve wijken een groter deel van het totale budget opeisen. Hoe voorkomt het college dat de ongelijkheid tussen wijken hierdoor juist vergroot wordt in plaats van verkleind?

Zoals uit de beantwoording van de vorige vraag blijkt, zijn er verschillen zichtbaar tussen wijken in het gebruik van het wijkbudget. Daarbij is gebleken dat met name de grotere

woonwijken vaker gebruik hebben gemaakt van het budget, terwijl het gebruik in enkele historisch welvarendere en meer exclusieve woonwijken beperkter is gebleven.

De vraag die hierbij centraal staat is welke ongelijkheid wordt bedoeld en hoe deze moet worden geduid. Het uitgangspunt van het college is dat het wijkbudget toegankelijk moet zijn voor alle inwoners van Huizen en dat iedere wijk in beginsel de mogelijkheid moet hebben om gebruik te maken van het instrument.

Tegelijkertijd laat de praktijk zien dat het gebruik van het wijkbudget niet overal gelijk is. Indien blijkt dat bepaalde wijken vaker gebruik maken van het budget - omdat daar meer behoefte bestaat aan ondersteuning van bewonersinitiatieven - kan dit ook bijdragen aan het versterken van sociale samenhang, participatie en leefbaarheid in die wijken.

Dit neemt niet weg dat blijvende aandacht nodig is voor bereik, toegankelijkheid en verschillen tussen wijken. Daarom wordt in de verdere doorontwikkeling van overheidsparticipatie gekeken hoe ook minder actieve of ondervertegenwoordigde wijken beter kunnen worden bereikt. Wanneer op basis van vraag en behoefte verschillen in gebruik blijven bestaan, hoeft dit niet per definitie onwenselijk te zijn, mits het wijkbudget voor alle inwoners toegankelijk blijft.

7) Het besluit stelt voor om in ondervertegenwoordigde wijken outreachend te werken via huis-aan-huis communicatie of samenwerking met welzijnspartners. Welk concreet plan van aanpak ligt hierachter, en wie is verantwoordelijk voor de uitvoering?

Op dit moment is nog geen afzonderlijk uitvoeringsplan vastgesteld specifiek voor ondervertegenwoordigde wijken. De aanbeveling uit de evaluatie vormt onderdeel van de verdere doorontwikkeling van overheidsparticipatie en wordt in de komende periode nader uitgewerkt. Daarbij is het uitgangspunt dat in wijken waar weinig initiatieven ontstaan het wijkbudget extra onder de aandacht wordt gebracht. De herkomst van aanvragen zal daarom blijvend worden gemonitord.

De evaluatie laat zien dat de bekendheid en toegankelijkheid van participatiemiddelen vergroot kan worden door zichtbaar aanwezig te zijn in wijken en aan te sluiten bij bestaande netwerken. In dat kader zijn eerder al stappen gezet, zoals het actief verspreiden van de participatiegids - en later de brochure - in onder andere het Oude Dorp en de Oostermeent waarbij tevens gesprekken met inwoners zijn gevoerd over het wijkbudget en buurtpanels.

Daarnaast blijkt uit de evaluatie dat samenwerking met partijen die dicht bij inwoners staan – zoals Versa Welzijn, Haven 5 en Buurten met Buren – van grote waarde is voor het versterken van de participatiecultuur. De verdere uitwerking zal daarom naar verwachting bestaan uit een combinatie van wijkgerichte communicatie, fysieke aanwezigheid in wijken en samenwerking met maatschappelijke partners.

De uitvoering ligt op dit moment primair bij de participatiecoach, in samenwerking met maatschappelijke partners. Tegelijkertijd wordt in de evaluatie aanbevolen om overheidsparticipatie structureler te organiseren en hiervoor capaciteit beschikbaar te stellen,

bijvoorbeeld in de vorm van een wijkgerichte functie die als brug kan fungeren tussen gemeente, inwoners en maatschappelijke organisaties.

8) Versa Welzijn en de opbouwwerkers spelen al een rol bij de participatiegids. Worden zij specifiek ingezet in wijken die achterblijven, en zo ja, met welk meetbaar resultaat tot nu toe?

De opbouwwerkers van Versa Welzijn spelen al een rol binnen de uitvoering van inwonersinitiatieven. Uit de evaluatie blijkt dat in 2025 drie aanvragen voor het wijkbudget tot stand zijn gekomen in samenwerking met Versa Welzijn. Daarnaast laat de casus rondom de buurtbarbecue in Hunsingo zien dat inwonersinitiatieven in samenwerking met Versa Welzijn en andere partners kunnen bijdragen aan verbinding en leefbaarheid in de wijk.

Ook in de evaluatie wordt het belang benadrukt van samenwerking met partijen die dicht bij inwoners staan, waaronder Versa Welzijn, Haven 5 en Buurten met Buren, om de participatiecultuur verder te versterken.

Op dit moment worden de opbouwwerkers van Versa Welzijn echter niet structureel of exclusief ingezet op specifiek achterblijvende wijken. Indien duidelijk is dat - op basis van *vraag en behoefte* - verschillen in gebruik van het wijkbudget blijven bestaan, is het de vraag of het wel zinvol is om de opbouwwerkers specifiek voor deze wijken in te zetten. Immers, dan onttrekken we een sociaal professional - wiens werk van vitaal belang is - uit wijken met een hogere vraag en behoefte aan ondersteuning, en worden deze *specifiek* ingezet in wijken waar blijkt dat de vraag en behoefte beduidend minder is.

Dit neemt niet weg dat in de evaluatie geconstateerd wordt dat de verdeling van het wijkbudget over wijken ongelijk is en dat extra aandacht nodig is voor wijken waar minder initiatieven ontstaan. De verdere uitwerking hiervan maakt onderdeel uit van de doorontwikkeling van overheidsparticipatie.

Meetbare resultaten specifiek voor achterblijvende wijken zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Wel is zichtbaar dat samenwerking met maatschappelijke partners bijdraagt aan het realiseren en begeleiden van inwonersinitiatieven.

9) Het besluit stelt voor een gebiedsmanager of wijkmanager aan te stellen om de verbinding tussen gemeente en inwoners te versterken. Voor welke wijken wordt dit als eerste prioriteit gezien, en wanneer kan de raad een concreet voorstel verwachten?

Op dit moment is nog niet bepaald of en voor welke wijken een gebiedsmanager of wijkmanager als eerste zou worden ingezet. De evaluatie laat zien dat er verschillen bestaan tussen wijken in het gebruik van het wijkbudget en de mate waarin inwonersinitiatieven ontstaan. Tegelijkertijd roept dit een belangrijk dilemma op.

Enerzijds ligt het voor de hand om een gebiedsmanager of wijkmanager in te zetten in wijken waar veel inwonersinitiatieven ontstaan en waar de vraag naar ondersteuning vanuit inwoners groot is. Anderzijds kan worden beargumenteerd dat juist wijken waar weinig of

geen gebruik wordt gemaakt van het wijkbudget extra aandacht verdienen om de bekendheid, toegankelijkheid en participatie te vergroten.

Voordat keuzes worden gemaakt over prioritering van wijken, wil het college dit dilemma nader verkennen. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar het gebruik van het wijkbudget, maar ook naar bredere ontwikkelingen en opgaven in wijken. Deze afweging zal onder meer worden gezien in samenhang met andere beleidsvelden en trajecten, zoals de verdere uitwerking van “Veerkrachtige Wijken”.

Omdat de inhoudelijke afweging over de inzet en prioritering van een gebiedsmanager of wijkmanager nog moet plaatsvinden, is op dit moment nog niet aan te geven wanneer de raad een concreet voorstel kan verwachten.

10) De beleidsindicatoren op pagina 16 Jaarrekening 2024 meten uitsluitend organisatorische grootheden zoals formatie, bezetting en inhuur. Er zijn geen indicatoren opgenomen die de effectiviteit van burgerparticipatie meten — zoals aantal ingediende aanvragen, aantal gehonoreerde initiatieven, of bereik per wijk. Waarom ontbreken deze indicatoren, en is het college bereid ze op te nemen in de Jaarrekening 2025 en volgende jaren?

De gemeente kiest er in de jaarstukken bewust voor uitsluitend de verplichte beleidsindicatoren uit de Regeling beleidsindicatoren gemeenten op te nemen. Deze indicatoren zijn landelijk vastgesteld en bieden een uniforme basis voor verantwoording en vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Door hierbij aan te sluiten blijft de jaarrekening gericht op de kern van de financiële en beleidsmatige verantwoording. Daarnaast speelt doelmatigheid een rol. Het ontwikkelen en rapporteren van aanvullende indicatoren, zoals voor burgerparticipatie, vraagt extra capaciteit en middelen, die de gemeente bij voorkeur inzet voor de uitvoering van beleid.

In de jaarrekening 2025 is in het hoofdstuk Algemeen bestuur en dienstverlening, onder het onderdeel communicatie en participatie, toegelicht welke activiteiten de gemeente heeft uitgevoerd en hoe invulling is gegeven aan participatie. Zo zijn er onder andere 30 initiatieven ingediend, waarvan er 24 zijn gehonoreerd.

11) De programmaverantwoording beschrijft de uitvoering van participatiebeleid in kwalitatieve termen (“uitvoering loopt”), maar geeft geen meetbare resultaten. Hoe beoordeelt het college zelf de effectiviteit van het participatiebeleid in 2024, en aan welke criteria meet het college dat af?

De evaluatie waaraan u refereert geeft cijfers over de jaren 2023 – 2025 en laat de resultaten zien van overheidsparticipatie. Als het gaat om burgerparticipatie, dan zien we dat er de afgelopen tijd is en wordt geëxperimenteerd en geleerd, vanuit het credo ‘Lerendoor doen!’. Vanuit dat principe is het participatiebeleid bedoeld als houvast en niet een allesbepalend instrument. Onze ervaringen van de afgelopen tijd nemen we mee in het participatiebeleid en de -verordening die wij op dit moment ontwikkelen en eind van het jaar zullen aanbieden aan de gemeenteraad.

12) De programmabegroting 2025 kondigt aan dat de evaluatie van de participatiewerkwijze “eind 2024” zou plaatsvinden en tot implementatie in 2025 zou leiden. Het collegebesluit hierover (Besluit-1571) dateert echter van april 2026 — ruim een jaar later. Wat heeft deze vertraging veroorzaakt, en welke concrete implementatiestappen zijn in 2025 al wél gezet?

Het college van burgemeester en wethouders heeft 19 maart 2024 ingestemd met de participatiegids. De functie van participatiecoach/netwerkregisseur was destijds 8 maanden vervuld binnen de gemeentelijke organisatie. Het streven was om begin april 2024 te starten met het verspreiden van de participatiegids. Dit is echter eind juni 2024 geworden. Het effect van de participatiegids zou in oktober/november 2024 geëvalueerd worden. Dat is intern gebeurd, maar de korte tijd leverde onvoldoende op. De voornaamste reden voor oponthoud, zowel bij het verspreiden van de gids als de evaluatie, is een onevenredige taakverdeling tussen burger- en overheidsparticipatie. De participatiecoach is vanuit de ambtelijke organisatie veelvuldig betrokken bij burgerparticipatie waardoor overheidsparticipatie onvoldoende tot zijn recht gekomen is. Tot nu krijgt de implementatie van zowel overheidsparticipatie als burgerparticipatie steeds meer vorm. Overheidsparticipatie met het collegevoorstel waaraan u refereert en burgerparticipatie via alle acties die gaande zijn samen met de organisatie en de samenleving om te komen tot een vernieuwd beleid en verordening.

Commissievragen Evaluatie participatiegids en doorontwikkeling overheidsparticipatie

Geacht college,

Forum voor Democratie staat voor echte burgerparticipatie: inwoners worden betrokken vóórdat plannen vaststaan, niet achteraf als formaliteit. Juist daarom volgen wij de uitvoering van het participatiebeleid in Huizen kritisch.

Het wijkbudget is een concreet instrument om inwonersinitiatieven te ondersteunen. Maar uit de evaluatie van de participatiegids (Besluit-1571) blijkt dat de spreiding over de 13 wijken ongelijk is, dat niet alle inwoners gelijke toegang hebben, de achterblijvende wijken worden niet meegenomen of ondersteunt en de meetbare verantwoording ontbreekt.

Tegelijkertijd introduceert het college nu een systeem van voorschotten, terwijl dit in 2024 nog als fraudegevoelig werd afgewezen — zonder dat de raad een heldere onderbouwing heeft ontvangen voor deze beleidsomslag.

FVD wil een radicaal transparante gemeente waarin inwoners eenvoudig kunnen zien wat er wordt besloten en waarom, met inzicht in politieke besluiten en gemeentelijke financiën. Dat vereist dat de raad niet alleen weet dat er wijkbudgetten bestaan, maar ook wie er gebruik van maakt, welke wijken achterblijven en hoe belastinggeld concreet wordt ingezet.

De onderstaande vragen zijn gesteld om helderheid te krijgen over de rechtmatigheid, de toegankelijkheid en de effectiviteit van het participatiebeleid — en om te waarborgen dat het wijkbudget daadwerkelijk alle Huizers bereikt.

Daarom hebben wij de volgende vragen:

A. Voorschottensysteem: risico's en beheersing

1. In 2024 werd het verstrekken van voorschotten expliciet als “fraudegevoelig en op korte termijn niet haalbaar” bestempeld. Welke concrete omstandigheden zijn er sindsdien veranderd die dit nu wél verantwoord maken?
2. Het besluit verwijst naar Almere als gemeente waar directe facturering en voorschotten “al succesvol” worden toegepast. Welke lessen zijn daar specifiek uit getrokken, en zijn de omstandigheden in Huizen vergelijkbaar genoeg om dit als precedent te gebruiken?
3. Wie binnen de gemeente is verantwoordelijk voor de controle op de verantwoording van voorschotten, en is hier voldoende ambtelijke capaciteit voor — gegeven dat het besluit zelf al aangeeft dat structurele borging van participatie extra formatie vereist?
4. Wat zijn de consequenties voor een inwoner die een voorschot ontvangt maar de verantwoording niet of niet correct indient?

B. Ongelijke spreiding van het wijkbudget over wijken

5. Is er een analyse gemaakt van de sociaaleconomische of demografische kenmerken van wijken die achterblijven in participatie? Zo ja, welke patronen zijn daarin zichtbaar?

6. De flexibilisering van het wijkbudget — waarbij het niet langer vastzit aan €2.000 per wijk — kan ertoe leiden dat actieve wijken een groter deel van het totale budget opeisen. Hoe voorkomt het college dat de ongelijkheid tussen wijken hierdoor juist vergroot wordt in plaats van verkleind?

C. Bereiken van achterblijvende wijken

7. Het besluit stelt voor om in ondervertegenwoordigde wijken outreachend te werken via huis-aan-huis communicatie of samenwerking met welzijnspartners. Welk concreet plan van aanpak ligt hierachter, en wie is verantwoordelijk voor de uitvoering?

8. Versa Welzijn en de opbouwwerkers spelen al een rol bij de participatiegids. Worden zij specifiek ingezet in wijken die achterblijven, en zo ja, met welk meetbaar resultaat tot nu toe?

9. Het besluit stelt voor een gebiedsmanager of wijkmanager aan te stellen om de verbinding tussen gemeente en inwoners te versterken. Voor welke wijken wordt dit als eerste prioriteit gezien, en wanneer kan de raad een concreet voorstel verwachten?

D. Verantwoording en meetbaarheid

10. De beleidsindicatoren op pagina 16 Jaarrekening 2024 meten uitsluitend organisatorische grootheden zoals formatie, bezetting en inhuur. Er zijn geen indicatoren opgenomen die de effectiviteit van burgerparticipatie meten — zoals aantal ingediende aanvragen, aantal gehonoreerde initiatieven, of bereik per wijk. Waarom ontbreken deze indicatoren, en is het college bereid ze op te nemen in de Jaarrekening 2025 en volgende jaren?

11. De programmaverantwoording beschrijft de uitvoering van participatiebeleid in kwalitatieve termen (“uitvoering loopt”), maar geeft geen meetbare resultaten. Hoe beoordeelt het college zelf de effectiviteit van het participatiebeleid in 2024, en aan welke criteria meet het college dat af?

12. De programmabegroting 2025 kondigt aan dat de evaluatie van de participatiewerkwijze “eind 2024” zou plaatsvinden en tot implementatie in 2025 zou leiden. Het collegebesluit hierover (Besluit-1571) dateert echter van april 2026 — ruim een jaar later. Wat heeft deze vertraging veroorzaakt, en welke concrete implementatiestappen zijn in 2025 al wél gezet?

Wij verzoeken om schriftelijke beantwoording voor de commissie ABM van 21 mei aanstaande.

Vlad Sadykov
Forum voor Democratie